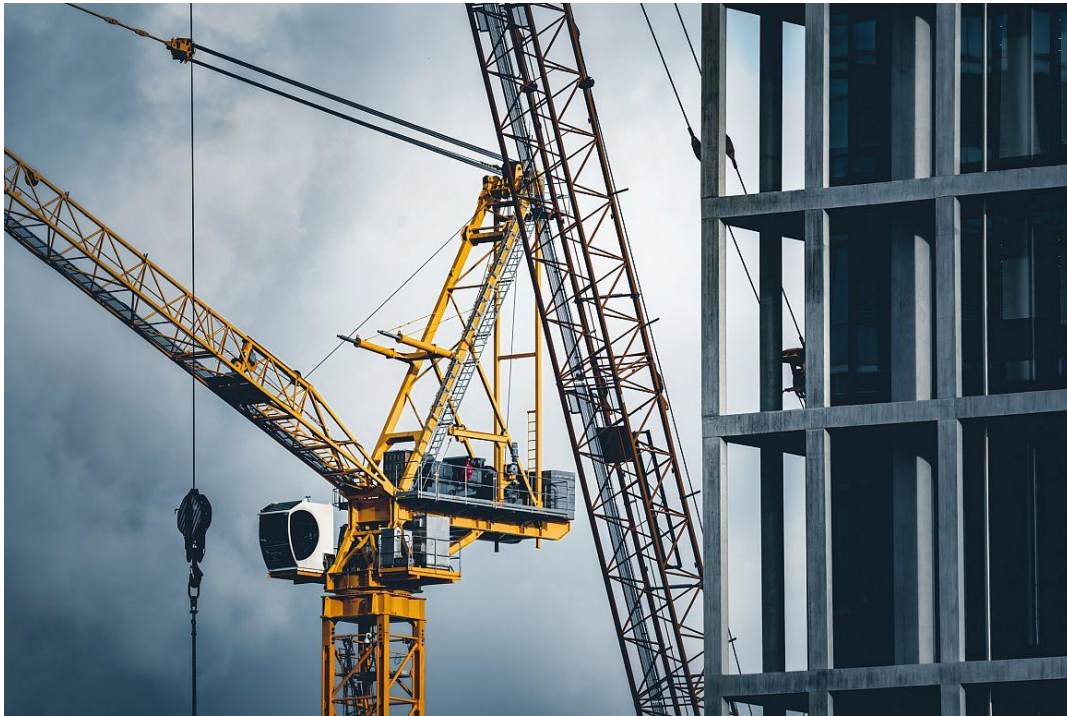

Bouwvrijstelling van tafel? Renoveren dan maar

De Raad van State zette gisteren een streep door de 'bouwvrijstelling' die zorgde dat er, ondanks stikstofuitstoot, toch vergunning vrij gebouwd kon worden. Door de uitspraak zal woningbouw verdere vertraging gaan oplopen. Renovatie en verduurzaming kunnen wel doorgaan.

Ook bouwactiviteiten genereren stikstofuitstoot. De in juli 2021 ingevoerde 'bouwvrijstelling' (voor de bouwfase is geen vergunningplicht) was daarom juridisch gezien wankel en werd op 2 november 2022 door de Raad van State van tafel geveegd.

De uitspraak van de Raad van State werd door bouwers en juristen al verwacht. Net als het Programma Aanpak Stikstof (PAS) dat de Raad van State in mei 2029 van tafel veegde, voldoet de zogenoemde bouwvrijstelling niet aan het Europese natuurbeschermingsrecht. De bouwvrijstelling mag daarom nu niet meer gebruikt worden bij bouwprojecten.

Wat was de bouwvrijstelling?

Per 1 juli 2021 werd de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (WSN) van toenmalig landbouwminister Carola Schouten van kracht. Deze wet moest ervoor gaan zorgen dat 40 procent van de stikstofgevoelige natuur in 2025 weer gezond is, en dat bouwers en ondernemers weer aan de slag konden.

Bouwfase vergunning vrij

Voor de bouw regelde deze wet een 'partiële vrijstelling' van de natuurvergunningplicht voor het aspect stikstof voor activiteiten tijdens 'de bouw, sloop en aanleg'. Deze zogenoemde 'bouwvrijstelling' geldt dus niet voor 'structurele stikstofemissies in de gebruiksfase of voor andere emissies dan stikstof'.

Gebruiksfase niet vergunning vrij

Als een bouwproject na voltooiing bijdraagt aan een permanente verhoging van de stikstofuitstoot in de gebruiksfase, bijvoorbeeld via toegenomen wegverkeer, dan is daar alsnog een natuurvergunning voor nodig. Voor infrastructuur bood de bouwvrijstelling dus geen oplossing. Want wie wil een weg bouwen, die je vervolgens niet kan gebruiken?

Woningbouw toch lastig

In mindere mate staat stikstofuitstoot tijdens de gebruiksfase toch ook woningbouw in de weg. Want hoewel nieuwgebouwde woningen vrijwel niets meer uitstoten (ze zijn immers van het gas af), leveren woningen wel extra verkeersbewegingen op. Soms is er ook ontsluitende infrastructuur nodig.

Strijdig met Europese natuurwetgeving

Al toen het kabinet de bouwvrijstelling in 2020 aankondigde, voorspelden vele deskundigen, juristen, de Raad van State en het Planbureau van de Leefomgeving dat die in strijd is met Europese natuurwetgeving. 'De bouwvrijstelling is juridisch niet onderbouwd en kan dus bij het minste of geringste worden aangevochten', zei milieuactivist Johan Vollenbroek destijds tegen Cobouw. Inmiddels is dat gebeurd en wel door hemzelf.

Porthos-project

Met zijn Mobilisation for the environment (Mob) deed Vollenbroek het PAS bij de Raad van State sneuvelen in 2019. Doorgaans laat hij de bouw met rust en focust zich op procederen tegen grootvervuilers zoals de luchtvaartsector, de gewone industrie en de vee-industrie. Dit jaar diende Mob dan toch ook beroep in tegen een groot bouwproject: Porthos in de Rotterdamse haven dat moet gaan zorgen voor CO2 opslag onder de Noordzee. Bij de bouw van een pompstation en een platform, komt stikstof vrij wat neer kan slaan op Natura2000-gebieden aan de kust. Porthos kreeg een vergunning op basis van de bouwvrijstelling.

Reactie Woonbond

De Raad van State heeft nu een tussenuitspraak gedaan in deze Porthos-zaak en bepaald dat de bouwvrijstelling niet langer mag worden toegepast. 'Dit leidt onvermijdelijk tot vertraging van de bouw van betaalbare woningen', reageert Maarten Wiedemeijer, beleidsmedewerker van de Woonbond. 'Alle nog niet vergunde projecten zullen een individuele milieuaanvraag moeten doen, waarbij er weinig capaciteit is bij vergunningsverleners. Op sommige plekken zal hierdoor de bouw stil komen te liggen. De Woonbond roept het kabinet op nu eindelijk te stoppen met dralen en snel een langdurig houdbare oplossing te bieden met een structureel lagere stikstofuitstoot, zodat de benodigde betaalbare woningen wél gebouwd kunnen worden. Woningzoekenden staan nu al onacceptabel lang op een wachtlijst.'

Renovatie en verduurzaming kunnen wél door

Geen last van wel of geen bouwvrijstelling, hebben renovatie- en verduurzamingsplannen voor de gebouwde omgeving. Bij renovatie en verduurzaming verandert er immers juist ten goede iets in de stikstofuitstoot in de gebruiksfase: die wordt minder. De bouwactiviteiten zelf kunnen duurzaam worden uitgevoerd. De bouwsector is al jaren bezig om het bouwproces te verduurzamen en investeert flink in bijvoorbeeld elektrische machines, zo liet Niels Wensing, woordvoerder van Bouwend Nederland onlangs aan *Huurpeil, vakblad voor de huursector* weten. En die investeringen gingen door, want bouwers zagen de bui boven de bouwvrijstelling al lang hangen.

Haal verduurzaming naar voren in de planning

Voor de hand ligt het nu dat gebouweigenaren, ontwikkelaars en verhuurders renovatie- en verduurzamingsprojecten naar voren halen in hun plannings. Toch op zijn minst zo lang vergunningverlening voor nieuwbouw op zijn gat ligt. Want niet alleen de bouwvrijstelling, maar ook de andere 'geitenpaadjes' die het kabinet creëerde om de (woning)bouw door de stikstofcrisis heen te loodsen, staan onder druk of zijn inmiddels juridisch uitgerangeerd. Lees hier meer over in het achtergrondverhaal over de stikstofcrisis en woningbouw.

3 november 2022

Bron: Woonbond